

zijn verbeterd. De bundel ligt op mijn bureau, en wat moet ik er mee?

Het aangename van de bundel is de compactheid van de bijdragen. In maximaal 8 pagina's vertellen de auteurs welke bijdrage zij de afgelopen tijd aan het vakgebied hebben geleverd. Dezelfde compactheid is ook de zwakte van de bundel: er wordt een berg informatie over u uitgestort, waarbij uzelf mag uitzoeken welke van de vele presentaties belangrijk zijn, en welke uit beleefdheid in de bundel zijn opgenomen. Er is geen overkoepelende duiding wat van belang is, wat ontwikkelingen zijn, wat trends zijn, wat we komende tijd kunnen verwachten. En dus vinden we de grondwaterwervelingen van Kick Hemker gelijkwaardig geordend met de representor-methode van Johan Valstar, sterker nog: de bijdrage van Kick staat onder het hoofdstukje Developments in modelling, terwijl zijn meest praktische conclusie luidt dat het mengingsproces geïntensiveerd wordt als er wervelingen voorkomen. Ook valt op dat er veel bijdragen zijn over het omgaan met en kwantificeren van onzekerheid, maar er erg weinig Decision Making in het boek wordt beschreven. Er is één bijdrage over een Beslissings Ondersteunend Systeem. Alle bijdragen zijn van onderzoekers, er is geen enkele besluitvormer die vertelt wat hij wel en niet aan problemen op zijn bord krijgt als een hydroloog een rapport met onzekerheidsanalyse oplevert.

Nog even bekruipt me de drang om dan zelf maar een overkoepelende view te schrijven over de hele bundel, maar die weet ik nog net te onderdrukken. Er is ook nog ander werk te doen. En dus is de conclusie dat er een kloeke bundel ligt met een veelheid aan informatie over recente technieken in het vakgebied, dat u zelf daaruit mag oppikken wat van belang is. Mijn aversie tegen congressen is bevestigd, en als ik dan toch moet kiezen, citeer is graag de wat oudere vrouw in de bioscoop van Woerden

die na het zien van de Da Vinci Code-film opmerkte: 'Het boek is beter'.

Harry Boukes

Herstel natte natuur in Limburg

Themanummer van Natuurhistorisch maandblad, november 2005, jaargang 94, 64 pag; Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, Roermond, ISSN 0028-1107, losse nummers € 7,50 (exclusief portokosten), www.nhgl.nl.

Bestellen kan door € 7,95 (inclusief verzendkosten) over te maken op gironummer 429851 van het Publicatiebureau NHGL te Melick onder vermelding van 'Herstel natte natuur in Limburg'.

Met het beëindigen van het Kennistransferpunt Verdroging & GGOR is het nogal stil geworden in de wereld van de verdrogingsbestrijding. GGOR kwam in, verdroging raakte uit. Intussen raakt ook GGOR weer een beetje uit de mode. Men heeft het nu over 'de nieuwe generatie rivieren'. Misschien moeten we het ook eens hebben over degeneratie van beleidsdoelstellingen.

Tijdens het nationaal congres 'Omgaan met klimaatverandering in bestuurlijk Nederland', afgelopen november, meldde de Drenthse gedeputeerde voor Milieu en Waterhuishouding dat de Wateraardbei nu weliswaar was teruggekeerd in de Drentse Aa, maar dat ze zich afvroeg of het de gemaakte investering wel waard was wanneer over dertig jaar het klimaat helemaal naar de knoppen is en er geen houden meer aan is met de verregening. Verdrogingsbestrijding dient te worden getoetst op 'klimaatrobuustheid', meende zij. In de wandelgangen werd opgemerkt dat er dan wéér een reden bij is om "vooral niets [aan verdroging] te doen".

Gelukkig hebben we dan nog de provincie Limburg. Het Natuurhistorisch Genoot-

schap van deze mooie provincie geeft het Natuurhistorisch maandblad uit. Het novembern timer van vorig jaar heeft als thema 'Herstel natte natuur in Limburg'. U wilt dat nummer natuurlijk meteen bestellen, en gelukkig kan dat.

Het themanummer bevat een mooi voorwoord van Martin Wassen en is lekker breed van opzet. Het eerste artikel gaat over de resultaten van 15 jaar verdrogingsbestrijding in Limburg. Ze mogen er zijn. De volgende artikelen gaan over een evaluatie van verdroging in Limburg na vijftien jaar beleid, lessen van vernatten met beleid uit het recente verleden, een voorbeeld van een verdrogingsbestrijdingsproject in het Zwartwater, hoogveenregeneratie in de Peel, en over een eeuw verdroging en de betekenis van watermolens voor het Jekerdal (een nat beekdallandschap). Vervolgens zijn er interessante artikelen over het herstel van flora en fauna in het Haeselaarsbroek na herinrichting, over Zuid-Limburgse bronnen, over het herstel van een deel van het Heerenveen op landgoed De Hamert. Ter afsluiting, maar zeker niet van

minder belang, bevat het blad twee bijdragen over de effecten van herstel van verdroging op de fauna. Eén over dagvlinderpopulaties, waarin de Vlinderstichting een helder beeld geeft van de relatie tussen de aanwezigheid van bepaalde vlindersoorten en de grondwaterstanden in een natuurgebied; vervolgens een vergelijkbaar artikel over herpetofauna, mollusken, libellen, spitsmuizen en vogels.

Voorbeelden verspreid over heel Limburg passeren de revue en tonen de successen, maar ook de problemen waar waterschappen, natuurbeherende organisaties en anderen voor zijn komen te staan. De resultaten van verdrogingsbestrijding laten zien dat veel planten- en diersoorten weer toenemen of zelfs terugkomen. Zeer veel bijzondere soorten blijken te kunnen terugkeren.

Het themanummer is mooi vormgegeven en rijk geïllustreerd met fraai fotowerk. Een aanrader.

Michael R. van der Valk

Actor Analysis for Water Resources Management

Putting the Promise into Practise

door Leon Hermans; Eburon, Delft, 2005, 235 pag, ISBN 90-5972-091-1.

Veel lezers zullen direct erkennen dat er het een en ander bij komt kijken voordat de kennis en kunde van waterdeskundigen worden meegenomen bij de maatregelen die beleidsmakers kiezen en die ze oplossingen noemen. In zijn fraai uitgegeven proefschrift beschouwt Leon Hermans de rol van actorenanalyse als instrument ter ondersteuning van waterdeskundigen. Actorenanalyse is een analysemethode die helpt om zicht te krijgen op de verschillende actoren en hun belangen, relaties, invloeden, probleempercepties, voorkeursoplossingen voor

beleidsproblemen, et cetera. Hermans onderzoekt of de onvervulde belofte van actorenanalyse wordt ingelost op het moment dat tegemoet wordt gekomen aan de verschillende praktische bezwaren die met het gebruik samenhangen.

Het eerste deel van Hermans' onderzoek omvat een literatuurstudie. Hij ontwikkelt een conceptueel kader voor de context waarbinnen hij vervolgens het object der actorenanalyse in kaart brengt.

Vervolgens wordt de actorenanalyse in de praktijk beschouwd, waarbij Hermans vier casussen belicht met elk verschillende aspecten van het waterbeheer:

- in Egypte, waar het ministerie voor Water Resources and Irrigation in samenwerking met het Nederlandse